

## Anotace rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva

### **Rozsudek ze dne 26. dubna 2022 ve věci 37713/18 – *Mediengruppe Österreich GmbH proti Rakousku***

Senát čtvrté sekce Soudu čtyřmi hlasy proti třem rozhodl, že nedošlo k porušení článku 10 Úmluvy vzhledem k tomu, že důvody, pro které vnitrostátní soudy uložily stěžovateli, majiteli deníku *Österreich*, zákaz zveřejňovat fotografie s doprovodným textem označujícím osobu jako odsouzeného neonacistu, byly v souladu s kritérii stanovenými v judikatuře Soudu a přihlédly k legitimnímu zájmu odsouzeného na opětovném začlenění do společnosti.

#### **I. SKUTKOVÉ OKOLNOSTI**

V projednávaném případě je stěžovatelkou společnost, která vlastní deník *Österreich*. Uvedený deník dne 20. července 2016 informoval ve svém článku o schůzce, která se uskutečnila mezi tehdejšími kandidáty na prezidenta Rakouska N. H. a německým deníkem. Článek popisoval, že novináři kandidáta konfrontovali s fotografií z roku 1987, na níž je zachycen s vedoucím své kanceláře, R. S., a bratrem vedoucího kanceláře, H. S., na akci označované za součást „pravicové scény“.

Předmětný článek vyšel v citlivém okamžiku prezidentských voleb v Rakousku a v období, kdy ústavní soud prohlásil druhé kolo voleb mezi N. H. a jiným kandidátem za protiústavní. Zájem veřejnosti o oba kandidáty a průběh voleb tak byl v té době enormní. Dne 22. července 2016 podal H. S. žalobu, v níž se domáhal, aby byl stěžovatelce uložen zákaz zveřejňovat jeho fotografie bez jeho souhlasu v případě, že by v jakémkoli doprovodném textu bylo uvedeno, že je odsouzený neonacista, nebo že by obsahoval výroky stejného významu. Kromě toho podal návrh na vydání předběžného opatření.

Argumentoval tím, že jeho odsouzení z roku 1995 bylo dávno zahlazeno, že jej trest napravil a že nyní vede řádný život. Prvostupňový i odvolací soud zamítly návrh H. S. na vydání předběžného opatření s ohledem na to, že zájem veřejnosti na získání a zveřejnění informací o N. H. převažuje nad zájmem H. S. na zachování důvěrnosti informací o své osobě. Nejvyšší soud naopak zakázal stěžovateli zveřejnit fotografie H. S. bez jeho souhlasu, pokud by byl zároveň v doprovodném textu označen za odsouzeného neonacistu nebo by text obsahoval výroky takového významu. Nejvyšší soud posléze uvedl, že neexistuje žádná časová souvislost mezi fotografií pořízenou v roce 1987, odsouzením H. S. za trestný čin v roce 1995 a tím, že ho stěžovatelka v napadeném článku z roku 2016 označila za „odsouzeného neonacistu“.

#### **II. ODŮVODNĚNÍ ROZHODNUTÍ SOUDU**

##### **K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 10 ÚMLUVY**

Stěžovatelka před Soudem namítala, že v dané věci měl převážet veřejný zájem na informování o politickém prostředí osob z okolí prezidentského kandidáta, a proto rozhodnutí vnitrostátních soudů porušila její právo na svobodu projevu podle článku 10 Úmluvy.

Soud úvodem uznal, že rozhodnutí vnitrostátních soudů zasáhla do svobody projevu stěžovatelky a že tento zásah byl založen na zákoně a sledoval legitimní cíl ochrany pověsti nebo práv jiných. Zbývalo proto posoudit, zda byl uvedený zásah nezbytný v demokratické společnosti, a konkrétně zda představoval spravedlivou rovnováhu mezi dotčenými právy chráněnými články 10 a 8 Úmluvy. Soud následně poukázal na svou předchozí judikaturu a připomněl, že podle čl. 10 odst. 2 Úmluvy existuje jen malý prostor pro omezení politických projevů nebo diskusí o věcech veřejného zájmu (*Couderc a Hachette Filipacchi Associés proti Francii*, č. 40454/07, rozsudek velkého senátu ze dne 10. listopadu 2015, § 96). Odsouzené osoby mají podle Soudu po uplynutí určité doby zájem na tom, aby již nebyly konfrontovány se svými činy s ohledem na své opětovné začlenění do společnosti. To může platit

zejména po konečném propuštění odsouzené osoby (*Österreichischer Rundfunk proti Rakousku*, č. 35841/02, rozsudek ze dne 7. prosince 2006, § 68). Soud navíc ve své judikatuře vymezil řadu kritérií v rámci vyvažování střetávajících se práv podle článků 8 a 10 Úmluvy, zejména pokud šlo o zveřejnění fotografií. Mezi relevantní kritéria patří (1) příspěvek k diskusi ve veřejném zájmu, (2) míra známosti dotčené osoby, (3) předmět reportáže, (4) předchozí jednání dotčené osoby, (5) obsah, forma a důsledky zveřejnění, a v relevantních případech také (6) okolnosti, za nichž byly fotografie pořízeny [*Von Hannover* (č. 2) *proti Německu*, č. 40660/08 a 60641/08, rozsudek velkého senátu ze dne 7. února 2012, § 108–113]. Pokud Soud posuzuje stížnost podanou podle článku 10 Úmluvy, zkoumá také (7) způsob, jakým byly informace získány a jejich pravdivost, a rovněž (8) závažnost trestu uloženého novinářům nebo vydavatelům (*Couderc a Hachette Filipacchi Associés*, cit. výše, § 93).

Při užití uvedených kritérií na projednávaný případ Soud shledal, že zveřejnění informací o minulosti H. S. nepřispívalo do veřejné diskuse, protože neexistovalo žádné přímé propojení mezi H. S. a prezidentským kandidátem. H. S. byl pouze bratrem kandidátova spolupracovníka, byť i tento spolupracovník se v minulosti účastnil neonacistických akcí jako jeho bratr. Podle Soudu tak neexistoval žádný objektivní důvod pro zmínku o odsouzení H. S. Soud proto přijal závěr vnitrostátních soudů, že zveřejnění fotografie H. S. v reportáži o politickém prostředí kandidáta N. H. s neúplným doprovodným textem nepřispělo k volební diskusi, a to i přes zvláštní veřejný zájem na reportáži jako takové.

Ve vztahu k míře známosti H. S. Soud poukázal na svůj předchozí rozsudek ve věci *Österreichischer Rundfunk proti Rakousku* (cit. výše, § 65), ve kterém uvedl, že H. S. byl „známým členem neonacistické scény v Rakousku“. Soud již v podobných případech rozhodl, že osoba vyjadřující extremistické názory se vystavuje veřejné kontrole. Na druhou stranu však od propuštění H. S. uplynulo 17 let a za tu dobu se H. S. nijak zvlášť veřejně neangažoval, což podle Soudu nerozporovala ani stěžovatelka. Ačkoli Soud obecně podpořil názor stěžovatelky, že řízení proti neonacistům tvoří v Rakousku důležitou součást soudní historie, nelze v daném případě automaticky dospět k závěru, že míra známosti H. S. jako jednotlivce zůstala v průběhu let stejná.

Ve vztahu k předchozímu jednání dotčené osoby Soud uvedl, že H. S. již nebyl odsouzen za jinou trestnou činnost a po svém propuštění se znovu začlenil do společnosti. Soud dále připustil, že označení H. S. coby neonacisty bylo pravdivé, nicméně zároveň vytržené z kontextu, jelikož veřejnost neinformovalo o tom, že od odsouzení H. S. uplynulo mnoho let a od té doby vedl řádný život. K dalším kritériím Soud uvedl, že pro H. S. nemělo zveřejnění této informace významné důsledky a že stěžovatelce byla uložena velmi mírná sankce.

Soud ve věci *Österreichischer Rundfunk proti Rakousku* (cit. výše, § 68) rozhodl, že dalším prvkem, který je třeba zohlednit v rámci zveřejnění fotografie odsouzené osoby po jejím propuštění, je doba, která uplynula od odsouzení a propuštění. Soud v tomto aspektu projednávaný případ odlišil od výše uvedeného rozsudku, neboť mezi odsouzením H. S. v roce 1995 a zveřejněním předmětného článku uplynulo více než dvacet let a od jeho propuštění v roce 1999 uplynulo přibližně sedmáct let. Soud poznamenal, že Nejvyšší soud s odkazem na judikaturu Soudu výslovně poukázal na tuto neexistenci časové souvislosti. V době zveřejnění článku bylo navíc odsouzení H. S. již zahlazeno. Soud si byl sice vědom závažné povahy trestného činu, kterého se H. S. dopustil před rokem 1995, a nebezpečí, pokud by novinářům bylo bráněno v informování o zločinech neonacistů. Uvedené úvahy však vyvažoval s ohledem na význam opětovného začlenění osob, které jsou po výkonu trestu propuštěny z vězení, do společnosti, a jejich legitimním zájmem, aby po určité době již nebyly konfrontovány se svým odsouzením.

Závěrem Soud uvedl, že Nejvyšší soud vzal v úvahu protichůdné zájmy, a tím věc posoudil na základě kritérií, která stanovil ve svém rozsudku ve věci *Österreichischer Rundfunk proti Rakousku*. Vnitrostátní soudy zároveň nebránily stěžovatelce informovat o H. S. a závažných trestných činech, které kdysi spáchal, ale pouze jí zakázaly zveřejnit jeho fotografii, pokud byl současně označen za odsouzeného neonacistu. Soud proto dospěl k závěru, že za konkrétních okolností případu byly důvody uvedené vnitrostátními soudy v souladu s kritérii stanovenými v judikatuře Soudu a byly „relevantní

a dostatečné“ pro ospravedlnění zásahu. Zásah byl ve smyslu čl. 10 odst. 2 Úmluvy „nezbytný v demokratické společnosti“, a proto k porušení uvedeného ustanovení nedošlo.

### **III. ODDĚLENÉ STANOVISKO**

Soudkyně Guerra Martins, ke které se připojily i soudce Vehabović a soudkyně Motoc, ve svém nesouhlasném stanovisku dospěla k závěru, že k porušení článku 10 Úmluvy došlo. Hlavní rozpor s většinou se týkal hodnocení prvního kritéria a závěru, že zveřejnění fotografie H. S. v reportáži o politickém prostředí N. H. nepřispělo k diskusi veřejného zájmu. Dle jejího názoru je členství v neonacistické straně natolik závažným ohrožením demokracie, že i pouhé podezření, že by prezidentský kandidát mohl mít takové osoby mezi svými podporovateli, dostatečně odůvodňuje zveřejnění předmětné fotografie.